

POSTANOWIENIE

Dnia 16 września 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Romualda Spyt

w sprawie z powództwa M. M.
przeciwko P. [...] spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w T.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 16 września 2021 r.,
skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i
Ubezpieczeń Społecznych w B.
z dnia 30 stycznia 2020 r., sygn. akt VI Pa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od strony pozwanej na rzecz powoda kwotę 1350
(jeden tysiąc trzysta pięćdziesiąt) zł tytułem zwrotu kosztów
postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Strona pozwana – P. [...] Sp. z o.o. w T. wniosła skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego w B. z dnia 30 stycznia 2020 r. oddalającego jej apelację od wyroku Sądu Rejonowego w B. z dnia 2 września 2019 r. Wyrokiem tym Sąd Rejonowy zasądził od strony pozwanej na rzecz powoda M. M. kwotę 36.856,68 zł brutto tytułem wyrównania premii rocznej za 2015 r. z ustawowymi odsetkami od dnia 10 marca 2016 r. do dnia zapłaty.

W skardze kasacyjnej od powyższego wyroku pozwana Spółka zarzuciła naruszenie prawa materialnego, tj.: (-) art. 8 k.p., przez jego błędną wykładnię

wyrażającą się w przyjęciu, że powód, dochodząc w niniejszym postępowaniu zapłaty od strony pozwanej, nie czyni ze swego prawa użytku, który byłby sprzeczny ze społeczno-gospodarczym przeznaczeniem tego prawa lub zasadami współżycia społecznego, podczas gdy z całokształtu zgromadzonego w sprawie materiału dowodowego wynika, że powód, dochodząc w niniejszej sprawie zapłaty od pozwanej, nadużył prawa podmiotowego, w szczególności naruszając zasady zaufania i lojalności, uwzględniając okoliczność rozwiązania przez strony umowy o pracę na podstawie porozumienia stron, albowiem, jak wynika z treści porozumienia z dnia 29 czerwca 2016 r. o rozwiązaniu umowy o pracę, powód uzyskał od strony pozwanej odprawę w wysokości 6-miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego, to jest w kwocie 90.000 zł (ust. 2 porozumienia z dnia 29 czerwca 2016 r.) - przekraczającą wysokość roszczenia dochodzonego w niniejszej sprawie oraz złożył oświadczenie, że wyczerpuje to roszczenia ze stosunku pracy (ust. 5 porozumienia z dnia 29 czerwca 2016 r.), uprzednio dobrowolnie składając oświadczenie zawarte w treści porozumienia z dnia 9 marca 2016 r., mając świadomość, że strona pozwana planowała przeznaczyć środki związane z zawarciem tego porozumienia na wypłatę jednorazowej nagrody pracownikom niższego szczebla - a następnie żądał dalszej kwoty objętej pozwem, pomijając treść oświadczeń woli złożonych w porozumieniu o rozwiązaniu umowy o pracę — „wobec powyższych okoliczności zgłoszenie żądania zapłaty należności dochodzonej w niniejszej sprawie uznać należy za nadużycie prawa podmiotowego w rozumieniu art. 8 k.p., co stanowić powinno samoistną podstawę oddalenia powództwa, nierozważoną przez Sąd Okręgowy przy wydawaniu zaskarżonego wyroku i stwierdzeniu, że roszczenie powoda było sprzeczne z zasadami współżycia społecznego”; (-) art. 65 § 1 i 2 k.c. w związku z art. 300 k.p., przez ich niezastosowanie, wyrażające się w przyjęciu, że zgodną wolą stron podczas zawierania porozumienia o rozwiązaniu umowy o pracę z dnia 29 czerwca 2016 r. nie było zaspokojenie - przez zapłatę odprawy przewidzianej w ust. 2 porozumienia w wysokości 90.000 zł brutto - wszelkich roszczeń powoda wobec pozwanej ze stosunku pracy, w tym objętego pozwem w przedmiotowej sprawie roszczenia o zapłatę części premii za 2015 r., podczas gdy zgodna wola stron, ustalona przy zastosowaniu reguł wykładni oświadczeń woli wyrażonych w art. 65 § 1 i 2 k.c.,

odpowiednio na podstawie art. 300 k.p., prowadzić powinna do wniosku, że zgodnym zamiarem stron było zaspokojenie wszelkich roszczeń powoda wobec pozwanej ze stosunku pracy - w tym roszczenia o zapłatę spornej części premii za 2015 r. - co stanowić powinno samoistną podstawę do oddalenia powództwa w całości; (-) art. 84 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie wyrażające się w przyjęciu, że zawarcie przez strony porozumienia z dnia 29 czerwca 2016 r. stanowiło zrzeczenie się przez powoda prawa do wynagrodzenia w rozumieniu art. 84 k.p., podczas gdy przedmiotowe porozumienie z dnia 29 czerwca 2016 r. przewidywało wypłatę powodowi należności w wysokości 90.000 zł (ust. 2 porozumienia) — a nie „zrzeczenie się przez powoda prawa do wynagrodzenia” - oraz zgodne stwierdzone zostało przez strony, z jakiego tytułu wskazana płatność została dokonana (ust. 5 porozumienia — zaspokojenie roszczeń powoda ze stosunku pracy, co do których powód zgodnie z ust. 5 porozumienia oświadczył, że zostały wyczerpane przez przyznanie, zgodnie z ust. 2 porozumienia); (-) art. 58 k.c., mającego zastosowanie na podstawie art. 300 k.p., przez jego niewłaściwe zastosowanie w mniejszej sprawie, wyrażające się w przyjęciu, że porozumienie z dnia 29 czerwca 2016 r. jest dotknięte nieważnością, podczas gdy przedmiotowe porozumienie uznać należy za skuteczne i wiążące oraz wywołujące skutki związane ze złożeniem przez powoda oświadczenia w ust. 5 porozumienia o wyczerpaniu roszczeń ze stosunku pracy — w tym roszczenia o wypłatę części premii za 2015 r., dochodzonej w przedmiotowym postępowaniu.

Skarżąca wniosła o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. W uzasadnieniu wniosku stwierdziła, że: „(...) w realiach niniejszej sprawy Sąd Okręgowy w B. naruszył przepisy postępowania i przepisy prawa materialnego opisane w zarzutach niniejszej skargi kasacyjnej powyżej na tyle wadliwie, że skutkuje to oczywistością zarzutów i wniosków mniejszej skargi kasacyjnej (...)” W ocenie skarżącej, „W sposób oczywisty błędnie Sąd Okręgowy rozpoznał złożoną w przedmiotowej sprawie apelację pozwanej, oddalając ją w całości i uznając że nie doszło do wypełnienia przesłanek określonych w art. 8 k.p. uzasadniających oddalenie powództwa w całości. Jednocześnie w sposób oczywisty Sąd Okręgowy dopuścił się naruszenia przywołanych w zarzutach przepisów prawa materialnego, w istocie pomijając rozważenie skutków, jakie w

stosunkach zobowiązaniowych Stron wywołało porozumienie o rozwiązaniu umowy o pracę — szczegółowo opisanych zarówno w części wstępnej, jak i w uzasadnieniu niniejszej skargi kasacyjnej. Powyższe uzasadnienie przyjęcia skargi do rozpoznania stanowi samoistną podstawę przyjęcia skargi do rozpoznania.”.

Strona pozwana, w odpowiedzi na skargę, wniosła o wydanie postanowienia o odmowie przyjęcia jej do rozpoznania oraz o zasądzenia od powoda na swoją rzecz kosztów postępowania kasacyjnego, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przypisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4).

Przypomnieć należy, że Sąd Najwyższy, jako sąd kasacyjny, nie jest sądem powszechnym zwykłej, trzeciej instancji, zaś skarga kasacyjna (podobnie jak uprzednio kasacja) nie jest środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, a to z uwagi na przeważający w charakterze skargi kasacyjnej element interesu publicznego. Zgodnie z takim modelem skargi kasacyjnej, jej rozpoznanie następuje tylko z przyczyn kwalifikowanych, wymienionych w art. 398⁹ § 1 k.p.c., tj. wówczas, gdy w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne bądź istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, czy też zachodzi nieważność postępowania lub gdy skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. W konsekwencji tego w art. 398⁴ § 2 k.p.c. wśród istotnych wymagań skargi kasacyjnej ustawodawca wymienił obowiązek złożenia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie. Wymóg ten wiąże się z tzw. przedsądem, polegającym m.in. na możliwości odmowy przez Sąd Najwyższy przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.), a jego spełnienie powinno przybrać

postać wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wykaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadnieniu, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek. Ustawodawca nieprzypadkowo, konstruując wymagania skargi kasacyjnej, wyodrębnił w oddzielnych przepisach art. 398⁴ k.p.c. obowiązek przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (§ 1) i obowiązek przedstawienia wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienia (§ 2). Chodzi zatem o dwa odrębne, kreatywne elementy skargi kasacyjnej, które spełniają określone cele i podlegają ocenie Sądu Najwyższego, na różnych etapach postępowania kasacyjnego. Wniosek o przyjęcie skargi do rozpoznania i jego uzasadnienie podlegają analizie na etapie przedsądu, natomiast przytoczone podstawy kasacyjne i ich uzasadnienie oceniane są dopiero po przyjęciu skargi do rozpoznania, w trakcie jej merytorycznego rozpoznawania. Oba te elementy muszą być więc przez skarżącego wyodrębnione, oddzielnie przedstawione i uzasadnione, a dla spełnienia wymogu z art. 398⁴ § 2 k.p.c. nie wystarczy odwołanie się do podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia, bo choć dla obu tych przesłanek argumenty mogą być podobne, to Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia. Skarga kasacyjna powinna być tak zredagowana i skonstruowana, aby Sąd Najwyższy nie musiał poszukiwać w uzasadnieniu jej podstaw pozostałych elementów konstrukcyjnych skargi ani tym bardziej się ich domyślać. Skarga kasacyjna jest wszak szczególnym środkiem zaskarżenia, realizującym przede wszystkim interes publiczny, polegający na usuwaniu rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych oraz na wspomaganiu rozwoju prawa, zatem uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania powinno koncentrować się na wykazaniu, iż takie okoliczności w sprawie zachodzą (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 31 stycznia 2008 r., II UK 246/07, LEX nr 449007; z dnia 10 marca 2008 r., III UK 4/08, LEX nr 459291; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134 i z dnia 19 czerwca 2008 r., II UZ 18/08, LEX nr 496392).

Odnosząc się do przesłanki określonej w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., należy zauważyć, że w świetle utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego wynika ona zwykle z oczywistego, widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa polegającego na sprzeczności wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem lub powszechnie przyjętymi regułami interpretacji. Nie chodzi zatem o takie naruszenie prawa, które może stanowić podstawę skargi w rozumieniu art. 398⁴ k.p.c., lecz o naruszenie kwalifikowane (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 25 lutego 2008 r., I UK 339/07, LEX nr 453109; z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20 poz. 494; z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437; z dnia 8 marca 2002 r., I PKN 341/01, OSNP 2004 nr 6, poz. 100; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616).

Powołując się na oczywistą zasadność skargi kasacyjnej, należy w motywach wniosku zawrzeć wywód prawny wyjaśniający, w czym wyraża się owa oczywistość i przedstawić argumenty na poparcie tego twierdzenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06 LEX nr 198531; z dnia 10 sierpnia 2006 r., V CSK 204/06, LEX nr 421035; z dnia 9 stycznia 2008 r., III PK 70/07, LEX nr 448289; z dnia 11 stycznia 2008 r., I UK 283/07, LEX nr 448205; z dnia 3 kwietnia 2008 r., II PK 352/07, LEX nr 465859 i z dnia 5 września 2008 r., I CZ 64/08, LEX nr 512050). O ile dla uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędne jest wykazanie kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego, polegającej na jego oczywistości widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez potrzeby wchodzenia w szczegóły czy dokonywania pogłębionej analizy tekstu wchodzących w grę przepisów i doszukiwania się ich znaczenia (postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 września 2003 r., IV CZ 100/03, LEX nr 82274; z dnia 22 stycznia 2008 r., I UK 218/07, LEX nr 375616; z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 317/07, LEX nr 453107; z dnia 9 maja 2008 r., II PK 11/08, LEX nr 490364; z dnia 21 maja 2008 r., I UK 11/08, LEX nr 491538 i z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 38/08, LEX nr 494134).

W uzasadnieniu wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania skarżąca w ogóle nie ustosunkowuje się do tak rozumianej przesłanki oczywistej zasadności skargi

ani nie wykazuje jej istnienia, ograniczając się do lakonicznego stwierdzenia, że Sąd drugiej instancji dopuścił się naruszenia przywołanych w zarzutach przepisów prawa materialnego „szczegółowo opisanych zarówno w części wstępnej, jak i w uzasadnieniu niniejszej skargi kasacyjnej”.

Mając powyższe na uwadze, Sąd Najwyższy orzekł na podstawie art. 398⁹ § 2 oraz art. 108 § 1 i art. 98 § 1 k.p.c. w związku art. 398²¹ k.p.c. w związku z § 10 ust. 4 pkt 2 w związku z § 9 ust. 1 pkt 2 w związku z § 2 pkt 5 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie (Dz.U. z 2018 r. poz. 1800 ze zm.).

a.s.